

"Sofiyeye meşrebinden kat-ı nazar, İslâmiyet vasıtayı red, delili kabul ve vesileyi nefiy, imamı ispat eder. Başka din vasıtayı kabul eder..." Devamıyla izah eder misiniz?

"Sofiyeye meşrebinden kat-ı nazar, İslâmiyet vasıtayı red, delili kabul ve vesileyi nefiy, imamı ispat eder. Başka din vasıtayı kabul eder."

"Bu sırra binaendir ki, Hıristiyanda servet ve rütbece yüksek olanlar, ziyade dindardır. İslâmiyette avam ise, servet ve rütbece yüksek olanlardan ziyade dine merbuttur. Zira bir zîrütbe enaniyetli bir Hıristiyan, ne derece dinde mütesallip ise, o derece mevkiini muhafaza ve enaniyeti okşar, kibrinde imtiyazından fedakârlık etmez. Belki kazanır."

"Öyleyse, kendini havas zanneden zâlimlere mazlûmîn ve avamın hücumuyla, Hıristiyanlık havassın tahakkümüne yardım ettiğinden parçalanabilir. İslâmiyet ise, dünyevî havastan ziyade avamın malı olduğundan esasat itibarıyla müteessir olmamak gerektir." (1)

İslam dini ile diğer dinler arasında vasıta, vesile ve aracı gibi kavramlara bakış açısı farklılık arz eder. Diğer dinlerde, özellikle Hıristiyanlık dininde vasıtalar ve vesileler Allah ile kul arasında bir İlah, bir Rab gibi tasavvur edilmiştir, bir nevi ilahlaştırılmıştır. Allah ile kul arasına ruhban sınıfı, yani kilise ve papazlar girerek, bir nevi ilah gibi otorite kurmuştur ve şu ayete masadak olmuşlardır:

"...Allah'ı bırakıp da birbirimizi rab edinmeyelim..." (Âl-İ İmrân, 3/64)

Mesela, uygulamada Hıristiyanlığa göre kilise ve papaz, insanları affeder, insanlara cennetten arsa verebilir, insanları kutsayabilir veya afroz edebilir. Bu gibi inançlar gösteriyor ki papaz adeta bir ilah gibi vasıtalık yapıyor, araç olması gerekirken amaç oluyor. Bu gibi inançlar insanın benlik ve kibrini besleyen inançlardır.

İslam dininde ise bu çeşit vasıtalar ve vesileler ret ve nefiy edilmiş, onun yerine delil ve imam gibi kavramlar yerleştirilmiştir. İslamiyet'te imam, yani alimler ve ehil olan salih zatlar, ancak ilmi ile ümmeti irşat ve aydınlatma ile görevlidirler. Bu irşat ve aydınlatma görevini yaparken de delil ve ispat ile hareket etmek zorundalar,

yoksa onların hiçbir baskı ve dayatması söz konusu olamaz, yani delilsiz ve ispatsız iddiaları, ümmeti bağlamaz.

Hristiyanlıkta ise ruhbanların her sözü tartışmasız kabul edilmek zorundadır, onlar iddialarını ispat etmeye de gerek duymazlar. Hristiyanlıkta tevazu sahibi olmayan rütbeli ve mevki sahibi havas tabaka dindar olabilir. Ama İslam dininde bu şekilde dindar birisi olamazlar. Zira İslam dini vasıta ve vesilelere tevazu sahibi olmayı emrediyor, bu yüzden maddi bakımdan mevki ve makam sahibi kibirli tabaka İslam dininden yüz bulamadığı için dindarlık ile o kibirli vaziyetlerini muhafaza edemiyorlar. Ya dindar olacaklar ya da o kibirli makamlarını tercih edecekler. İkisi aynı anda cem olmaz. Ama Hristiyanlıkta ikisini cem etmek mümkündür. Bu yüzden Hristiyanlıkta servet ve rütbece yüksek olanlar, ziyade dindar olabiliyorlar. İki hal birbirini nakzetmiyor, tam aksine besliyor.

Hristiyanlığın ve İslam'ın vasıtaya nasıl baktığını bilmemiz lazım.

Hristiyanlık vasıtayı kabul eder. Onlara hakiki tesir verir. İslamiyet ise tam tersi, vasıtayı ve vesileyi reddeder. Hakiki bir tesir vermez. Menba ve kaynak kabul etmez. Sadece vesile ve ayna olarak kabul eder.

Bundan dolayı Hristiyanlar Hz. İsa (a.s) ve rahiplerini ve azizlerini asıl tesir sahibi ve kaynak olarak kabul ederler. Yani uluhiyetin özelliklerini onlarda tasavvur eder. Tevbe suresi 31.ayette bu hakikata şöyle işaret eder:

"Onlar, Allah'ı bırakıp hahamlarını ve rahiplerini, bir de Meryem oğlu Mesih'i rabler edindiler. Oysa ki, hepsi ancak bir ilaha ibadet etmekle emrolunmuşlardı ki, O'ndan başka hiçbir ilah yoktur; O, onların ortak koştukları herşeyden münezzehtir."

Bu yüzden bir rahip ya da rütbe sahibi mütesallip, yani salabetli ve sağlam bir Hristiyan, kendinde o ilahi özelliklerin mevcudiyeti tasavvuruyla enaniyeti ziyadeleşir. Kibri artar ve bu onun hoşuna gider. Çünkü bu onlarda bir akidedir. İnanç esasıdır. Kibrinden fedakârlık etmez belki kibir kazanır. Hristiyan dünyasında dünyevi mevki sahibi olanlar daha ziyade dine mütesallip olur ve sarılır.

Bizde ise tam tersi bir durum söz konusudur. Peygamber Efendimiz (a.s.m.) de dahil olmak üzere, hiç kimse hakiki bir tesir sahibi değildir. Örneğin Peygamberimiz (asm)'in en önemli yeminlerinden birisi şudur: **"Nefsim yed-i kudretinde olan Allah'a yemin ederim ki..."** Böylece nefsini dahi kendine mal etmez. Ya da Enfal Suresi 17. aayette:

"Sonra onları siz öldürmediniz, fakat onları Allah öldürdü; attığın zaman da sen atmadın, lakin Allah attı. Bu da mü'minlere güzel bir

imtihan geçirtmek içindi. Gerçekten Allah iřitendir, bilendir!"

buyrularak, Peygamberimiz (asm)'in bir avuç toprađı dūřmana atmasıyla, her birinin gzune bir avuç girmesi mucizesini Allah teala Peygamberimize (asm) vermiyor, kendine alıyor.

Kelime-i şhadette ise Rasulullah için **ABDUHU** kaydı vardır. Yani O da Cenab-ı Hakk'a bir kuldur. Hakiki bir tesiri yoktur. O yzden bizde kim daha mtevazi ise o daha çok yzselir. Cenab-ı Hakk'a yaklaşır. Ona en çok yakın ve habibi olan da Peygamber Efendimiz (asm)'dir.

Bu dūřtur içindir ki bir mslim ne kadar dine mtemessik ise o derece kibrinden, gururundan, hatta izzet-i rtebiden fedakârlık etmek gerektir. Alimlerimiz, řyhlerimiz ve yneticilerimiz ve zenginlerimiz mtevazıdır ve olmak zorundadır.

Özet olarak **İslam**, avam ve mazlumların yanında iken, **Hristiyanlık** ise zalim ve havas tabakanın yardımcısıdır ve yanındadır. Böyle olunca yok olmaya ve parçalanmaya müsait olan İslam değil Hristiyanlıktır. Zira zulüm ve haksızlık ilelebet payidar olamaz, bir yerde çöker.

(1) bk. [Sünühat](#).